

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨТНЭ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЮГАРЫ СƏРДƏ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

«29» май 2026 ел

№ 8

Татарстан Республикасы Өтнэ муниципаль районы Югары Сəрдə авыл жирлегендə туган һәм махсус хәрби операция вакытында Украина, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье һәм Херсон өлкəлərə территорияләрендə һəлак (вафат) булган кəнгə Татарстан Республикасы Өтнэ муниципаль районы Югары Сəрдə авыл жирлеге территориясендə даими яшəгən һəлак (вафат) булучыларның хəтерен мəңгелəштерү турында нигезлəмəне раслау турында

"Ватанны саклаганда һəлак булганнарны мəңгелəштерү турында" Россия Федерациясенəң 1993 елның 14 гыйнварындагы 4292-1 номерлы Федераль законы нигезендə Татарстан Республикасы Өтнэ муниципаль районы Югары Сəрдə авыл жирлеге Башкарма комитеты карар бирə:

1. Татарстан Республикасы Өтнэ муниципаль районы Югары Сəрдə авыл жирлегендə туган һәм махсус хәрби операция вакытында Украина, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье һәм Херсон өлкəлərə территорияләрендə һəлак (вафат) булган кəнгə Татарстан Республикасы Өтнэ муниципаль районы Югары Сəрдə авыл жирлеге территориясендə даими яшəгən һəлак (вафат) булучыларның хəтерен мəңгелəштерү турында нигезлəмəне 1 нче кушылта нигезендə расларга.

2. Татарстан Республикасы Өтнэ муниципаль районы Югары Сəрдə авыл жирлегендə туган һәм махсус хәрби операция вакытында Украина, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье һәм Херсон өлкəлərə территорияләрендə һəлак (вафат) булган кəнгə Татарстан Республикасы Өтнэ муниципаль районы Югары Сəрдə авыл жирлеге территориясендə даими яшəгən һəлак (вафат) булучыларның хəтерен мəңгелəштерү буенча комиссия составын 2 нче кушылта нигезендə расларга.

3. Əлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мəгълүматының рəсми порталында «Интернет» мəгълүмат-телекоммуникация челтəрендə <http://pravo.tatarstan.ru> адресы буенча һәм Өтнэ муниципаль районының рəсми сайтында <http://atnya.tatarstan.ru> адресы буенча бастырып чыгарырга.

Югары Сəрдə авыл жирлеге башлыгы:

Хəснəтдинов Р.Р.

Югары Сәрдә авыл җирлеге
Башкарма комитетың
2026 елның "29" маендагы 8
номерлы карарына
1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган һәм махсус хәрби операция вакытында Украина, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә һәлак (вафат) булган көнгә Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге территориясендә даими яшәгән һәлак (вафат) булучыларның хәтерен мәңгеләштерү турында нигезләмә

1 бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1. Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге территориясендә туган һәм махсус хәрби операция вакытында Украина, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә һәлак (вафат) булган көнгә кадәр даими яшәгән һәлак (вафат) булучыларның хәтерен мәңгеләштерү турында әлеге нигезләмә (алга таба- Нигезләмә) "Ватанны саклау вакытында һәлак булганнарны мәңгеләштерү турында" 1993 елның 14 гыйнварындагы 4292-1 номерлы Россия Федерациясе Законы нигезендә эшләнгән.

1.2. һәлак (вафат) булган кешенең Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге территориясендә даими яшәүе Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге территориясендә яшәү урыны буенча теркәлү, Югары Сәрдә авыл җирлеге территориясендә һәлак (вафат) булган кешенең даими яшәү фактын билгеләү турында суд карарлары, адреслы белешмә белән раслана.

2 нче бүлек. ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ӨТНӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЮГАРЫ СӘРДӘ АВЫЛ ҖИРЛЕГЕНДӘ ТУГАН, МАХСУС ХӘРБИ ОПЕРАЦИЯ БАРЫШЫНДА ҺӘЛАК (ВАФАТ) БУЛУЧЫЛАРНЫҢ ХӘТЕРЕН МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ ФОРМАЛАРЫ

2.1. Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган, махсус хәрби операция барышында һәлак (вафат) булучыларның хәтерен мәңгеләштерүнең төп формалары:

1) Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районының Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган, махсус хәрби операция барышында һәлак (вафат) булучыларның исемнәрен урамнарга һәм майданнарга бирү, фасадларда һәм (яки) биналар эчендә истәлекле билгеләр кую;

2) Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районының Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган, махсус хәрби операция барышында һәлак (вафат) булучыларның батырлыклары турында күргәзмәләр, хәрби батырлык почмакларын булдыру;

3) Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районының Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган, махсус хәрби операция барышында һәлак (вафат) булучыларга мемориаль такта, башка истәлекле билге кую;

4) Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районының Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган, махсус хәрби операция барышында һәлак (вафат) булучылар турында массакүләм мәгълүмат чараларында һәм "Интернет" мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә аларның батырлыкларына багышланган материаллар бастыру;

5) Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районының Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган, махсус хәрби операция барышында һәлак (вафат) булучылар истәлегенә багышланган хәрби-патриотик дәресләр, спорт чаралары үткөрү.

3 нче бүлек. МЕМОРИАЛЬ ТАКТА, БАШКА ИСТӘЛЕК БИЛГЕСЕ УРНАШТЫРУ ТУРЫНДА КАРАР КАБУЛ ИТҮ КРИТЕРИЙЛАРЫ

3.1. Мемориаль такта, башка истәлекле билгеләр кую турында карар кабул итү критерийы булып мәңгеләштерелүче кешенең махсус каһарманлыгы, батырлыгы, кыюлыгы турында документаль расланган ышанычлы мәгълүмат булу тора.

3.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билге кую мәсьәләсен карау махсус хәрби операция тәмамланганнан соң 6 айдан да ким булмаган вакыт узгач һәм 5 елдан да соңга калмыйча башкарыла.

3.3. Россия Федерациясе Герое исеменә лаек булган, Батырлык ордены белән бүләкләнгән кешеләргә мемориаль такта, башка истәлекле билге кую турында мөрәҗәгать итү сроклары буенча чикләүләр кулланылмый.

4 бүлек. МЕМОРИАЛЬ ТАКТА, БАШКА ИСТӘЛЕК БИЛГЕСЕ УРНАШТЫРУ ТУРЫНДА ГАРИЗАЛАР ЖИБӨРҮ ТӘРТИБЕ

4.1. Мемориаль такта, башка истәлекле билге кую инициативасы белән дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, иҗтимагый һәм дини берләшмәләр, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хезмәт коллективлары, физик затлар (алга таба - инициатор) чыга ала.

4.2. Мемориаль такта, башка истәлекле билге кую турында, Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган, махсус хәрби операция барышында хәрби бурычны үтәгәндә һәлак (вафат) булучының истәлеген мәңгеләштерү үтенечен үз эченә алган язма гариза (алга таба - гариза), һәм әлеге Нигезләмәнең 4.3 пунктында күрсәтелгән документлар Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе - Югары Сәрдә авыл җирлеге башлыгы адресына жиберелә.

4.3. Мәңгеләштерү өчен тәкъдим ителгән документлар исемлегенә керә:

- 1) гражданның (оешманың) үтенече;
- 2) мәңгеләштерелүче Ватанны саклаучы турында тарихи яки тарихи-биографик белешмә; вакыйганың дәреслеген яки мәңгеләштерелүче кешенең хезмәтен раслаучы архив, бүләкләү документларының күчермәләре;
- 3) мәңгеләштерелгән урында мәңгеләштерелгән кешенең яшәү чоры күрсәтелгән адреслы белешмә;
- 4) мәңгеләштерү формасы буенча тәкъдим; мемориаль такта, башка истәлекле билге кую фаразланган урыны турында мәгълүмат, аны сайлау нигезе белән;
- 5) язма тексты буенча тәкъдим;

- 6) гариза бирүче субъектның (инициаторның) мемориаль такта, башка истәлекле билге проектлау, әзерләү, урнаштыру һәм тантаналы ачылышын техник тәэмин итү буенча эшләргә финанслау инициатор хисабына башкарылуы турындагы язма бурычы;
- 7) гариза бирүче гражданның эшне финанслау турында язма йөкләмәсе, яисә финанслауны гамәлгә ашыра алмау турында хәбәр итү.

4.4. Мемориаль такта, башка истәлек билгесе кую урыны Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты комиссиясе һәм бина хужасы тарафыннан хупланырга тиеш. Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты мемориаль такта, башка истәлек билгесе кую урынын килештерүдән баш тарта ала, инициатор мемориаль такта куярга уйлаган бинаны планлаштырылган сүтү яки капитал ремонтлау очрагында. Мемориаль такта, башка истәлек билгесе кую урынын килештерүдән баш тарткан очракта, Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты үз дәлилле фикерен Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты комиссиясенә күренекле шәхесләр истәлеген мәңгеләштерү белән бәйлә мäsәлэләрне алдан карау өчен җибәрә (алга таба - Комиссия).

5 бүлек. ГАРИЗАЛАРНЫ КАРАУ ҺӘМ АЛАР БУЕНЧА КАРАРЛАР КАБУЛ ИТҮ ТӘРТИБЕ

5.1. Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесе исеменә килгән гариза һәм документлар 2 эш көне эчендә Комиссиягә карау өчен тапшырыла.

5.2. Комиссия гаризаны карый һәм аңа кушылган документларны алар теркәлгән көннән 20 календарь көн эчендә тикшерә.

5.3. Комиссия карала торган гаризалар буенча иҗтимагый фикер сораштыру үткәргә хокуклы.

5.4. Әлеге Нигезләмәнең 4.3 пунктында күрсәтелгән гаризаларны һәм документларны карау нәтижеләре буенча Комиссия түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) үтенечне хуплау һәм үтенечне тормышка ашыру, вакыт, хәтерне мәңгеләштерү буенча эш алып бару тәртибе өчен җаваплы вазыйфаи затларны билгеләү (чараларда катнашучы кызыксынган органнар һәм оешмалар исемлеге, финанс-икътисади чыгымнар күләмен билгеләү, эшләргә башкару өчен финанслар, көчләр бүлеп бирү һ.б.);

2) мөрәҗәгать итүче якка мәрхүмнең истәлеген башка формаларда мәңгеләштерергә тәкъдим итәргә;

3) мөрәҗәгатьләргә карауны Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты комиссиясе билгеләгән срокка, өстәмә мәгълүмат һәм документлар алу ихтыяҗы аркасында яки Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты комиссиясе билгеләгән башка сәбәпләр аркасында күчерергә;

5.5. Комиссия кабул иткән карарлар протокол белән рәсмиләштерелә.

5.6. Әлеге Нигезләмәнең 5.4 пунктының 1 пунктчасында каралган карарны кабул иткәндә, Комиссия Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитетының мемориаль такта, башка истәлек билгесе кую турында карар проектын әзерли һәм аны имзалау өчен Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты җитәкчесенә җибәрә.

5.7. Монументаль сэнгать эсэрен урнаштыру турындагы үтенечне кире кагу турында карар кабул ителгән очракта, Комиссия аны инициаторга нәтижә белән бергә мондый карар кабул ителгән көннән 5 көннән дә соңга калмыйча жибәрә.

5.8. Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитетының мемориаль такта, башка истәлекле билге кую турындагы карарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) мемориаль такта, башка истәлек билгесе куелган урынның адресы;

2) язманың эчтәлегенә;

3) мемориаль такта, башка истәлекле билге кую вакыты;

4) мемориаль такта, башка истәлекле билге проектлау, ясау һәм урнаштыру буенча эшләргә финанс тәэмин итү чыганагы;

5) җаваплы кеше.

Баннерның максималь куллану вакыты:

Вертикаль - 2 ай;

Горизонталь - 3 ай.

Сүтелгән баннерны Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты 1 ай дәвамында саклый. Мәрхүмнең гаилә әгъзалары күрсәтелгән вакыт эчендә баннерны алырга хокуклы. Бер ай вакыт узгач, баннер алга таба утильләштерелергә тиеш.

5.9. Мемориаль такта, башка истәлек билгесе Татарстан Республикасы Өтнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты бюджет акчалары исәбенә урнаштырыла. Шулай ук бюджеттан тыш акчалар исәбенә мемориаль такта, башка истәлек билгесе куярга да рөхсәт ителә.

6 бүлек. МЕМОРИАЛЬ ТАКТАГА, БАШКА ИСТӘЛЕК БИЛГЕСЕНӘ ТӘКЪДИМ ИТЕЛГӘН АРХИТЕКТУРА-СЭНГАТЬ ТАЛӘПЛӘРЕ

6.1. Мемориаль тактаның, башка истәлекле билгенең архитектура-сэнгать чишелеше аны урнаштыру урынына, ул яңа элемент буларак кертелгән мохитнең үзенчәлекләренә каршы килергә тиеш түгел.

6.2. Проект һәм мемориаль такта, башка истәлекле билге кую урыны турында килешкәндә түбәндәге таләпләр исәпкә алына:

1) мемориаль такта, башка истәлекле билге текстны кыска формада рәсмиләштерелергә һәм мәңгеләштерелүче кешенең фамилиясе, исеме, әтисенең исеме тулысынча рус телендә булырга тиеш;

2) мемориаль такта, башка истәлекле билге текстында мәңгеләштерелүче кешенең хезмәтләре турында мәгълүмат мәҗбүри;

3) мемориаль такта композициясенә тексттан тыш портрет сурәтләре, декоратив элементлар, яктырту кертелергә мөмкин;

4) мемориаль такта, башка истәлек билгесе озак саклана торган таштан (мәрмәр, гранит) яки металл эретмәдән (бронза, чугун) ясала;

5) мемориаль такта, башка истәлек билгесе ике метрдан түбән булмаган биеклектә (фасадларда яки биналар эчендә) яхшы күренгән урыннарда урнаштырыла.

7 нче бүлек. ХӘТЕРНЕ МӘҢГЕЛӘШТЕРҮ КОМИССИЯСЕ

7.1. Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районының Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган һәм яшәгән, һәлак (вафат) булучыларның истәлеген мәңгеләштерү эшен оештыру өчен хәтерне мәңгеләштерү комиссиясе (алга таба - Комиссия) төзелә.

7.2. Комиссия Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты каршындагы даими эшләүче коллегия органы булып тора.

7.3. Комиссия составына керәләр:

1. Комиссия рәисе - Башкарма комитет җитәкчесе
2. Рәис урынбасары - мәдәният бүлеге вәкиле
3. Комиссия Секретаре - документлар белән эшләү белгече

Комиссия әгъзалары:

1. иҗтимагый оешмалар вәкилләре
2. ветераннар
3. мәдәният һәм сәнгать эшлеклеләре
4. мәгариф учреждениеләре вәкилләре

7.4. Комиссиянең төп бурычлары:

1. хәтерне мәңгеләштерү турындагы гаризаларны карау
2. мәңгеләштерү мәсьәләләре буенча нәтиҗәләр әзерләү
3. мәңгеләштерү карарларын гамәлгә ашыру буенча эшне координацияләү
4. мәңгеләштерү объектларының торышын контрольдә тоту

7.5. Комиссия вәкаләтләре:

1. хакимият органнарыннан һәм оешмалардан кирәкле мәгълүмат сорарга
2. консультацияләр өчен белгечләр җәлеп итү
3. җәмәгать фикер алышуларын оештыру
4. мәңгеләштерү формасы буенча тәкъдимнәр бирү

7.6. Комиссия утырышлары кирәк булганда, ләкин кварталга кимендә бер тапкыр уздырыла.

7.7. Комиссия карарлары булган әгъзаларның күпчелек тавышы белән кабул ителә һәм протокол белән рәсмиләштерелә.

7.8. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге Башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

Югары Сәрдә авыл җирлеге
Башкарма комитетың
2026 елның "29" маендагы 8
номерлы карарына
2 нче кушымта

Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлегендә туган һәм махсус хәрби операция вакытында Украина, Донецк Халык Республикасы, Луганск Халык Республикасы, Запорожье һәм Херсон өлкәләре территорияләрендә һәлак (вафат) булган көнгә Татарстан Республикасы Этнә муниципаль районы Югары Сәрдә авыл җирлеге территориясендә даими яшәгән һәлак (вафат) булучыларның хәтерен мәңгеләштерү буенча комиссия составы

1. Комиссия рәисе – Хуснутдинов Р.Р. Югары Сәрдә авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе;
 2. Рәис урынбасары – Сабирова Р.К. Югары Сәрдә авыл китапханәсе мөдире (киләшү буенча);
 3. Комиссия секретаре – Хайруллин И.Г. Югары Сәрдә авыл җирлеге башкарма комитетының баш бухгалтеры.
- Комиссия әгъзалары:
1. Идрисов Ф.Ф. - Югары Сәрдә авыл советы депутаты (киләшү буенча);
 2. Хәснәтдинова Г.А. - Югары Сәрдә авыл клубы мөдире (киләшү буенча).